

2022 **Toimintasuunnitelma**

SISÄLTÖ

1. SUOMEN LASTENKULTTUURIKESKUSTEN LIITTO	3
1.1. Liiton toiminnan lähtökohdat	3
1.2. Jäsenet	4
2. LIITON HALLINNOINTI	5
2.1. Yleistä liiton hallinnoinnista	5
2.2. Hallitus	5
2.3. Työryhmät ja sidosryhmätyöskentely	5
2.4. Toimisto ja henkilöstö	6
3. TOIMINNAN PAINOPISTEET 2022	7
3.1. Vahva vaikuttamistyö lastenkulttuurin aseman ja näkyvyyden parantamiseksi	7
3.2. Yhdenvertaisuutta kehittävät hankkeet ja toiminta	9
3.3. Lasten osallisuuden, kulttuurihyvinvoinnin ja alan kestävän kehityksen vahvistaminen	13
3.4 Toimiva verkosto – kehittyvä lastenkulttuuri	14
3.4.1. Osaamisen jakaminen	15
3.4.2. Kansainvälinen lastenkulttuuri	16
4. LASTENKULTTUURIN RESURSSIT	18
4.1. Liiton resurssien kasvattaminen ja vakiinnuttaminen	18
4.2. Jäsenten resurssit ja voimavarat	19
5. TALOUS	20

LIITTEET:

Strategiaesitys, liite 1

Liiton jäsenet, liite 2

Talousarvio, liite 3

1. SUOMEN LASTENKULTTUURIKESKUSTEN LIITTO

1.1. Liiton toiminnan lähtökohdat

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto ry perustettiin 19.5.2015.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto edistää lastenkulttuuritoiminnan yleistä kehitystä ja tunnetuksi tekemistä, edistää ammattimaisesti toimivien lasten- ja nuorten kulttuurikeskusten toimintaedellytyksiä sekä vahvistaa lastenkulttuurin osaamista Suomessa ja toimii jäsentensä verkostoitumisen ja yhteistyön mahdollistajana. Lisäksi liitto valmistelee ja koordinoi lastenkulttuurialan valtakunnallista ja kansainvälistä yhteistyötä ja hankkeita.

Liiton toiminta on monitasoista:

- lastenkulttuurikentän kehittämistä,
- kulttuuripoliittista vaikuttamista,
- alan etujen ajamista,
- alan toimijoiden verkostoitumisen mahdollistamista sekä
- yhteishankkeiden edistämistä.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton keskeiset arvot ovat **laatu, tasa-arvo, lapsilähtöisyys ja taide**.

Paikallisesti ja alueellisesti toimivien liiton jäsenten toiminta-alue käsittää yli puolet maan kunnista, lisäksi osa jäsenkeskuksista toimii valtakunnallisesti. Lastenkulttuuria tuottavat maassamme hyvin monenlaiset toimijat ja kiinnostus liiton toimintaa kohtaan on runsasta.

laatu

*tasa-
arvo*

*lapsi-
lähtöi-
syys*

taide

Liitto on jäsenenä seuraavissa järjestöissä:

Suomen taidekasvatuksen Observatorio (liitto on toinen perustajajäsen)
Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö, KULTA ry
Kulttuuria kaikille ry
Kulttuurihyvinvointipooli
Sivistystyönantajat, SIVISTA ry
Lastensuojelun Keskusliitto
Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
European Network of Cultural Centres, ENCC
European Network of Observatories in the Field of Arts and Culture Education, ENO (jäsenyys Suomen taidekasvatuksen observatorion kautta)

Liiton vuosikokous hyväksyi hallituksen ehdotuksen liiton uudeksi strategiaksi. (*Strategiasitys, liite 1*)

34

***varsinaiset
jäsenet***

18

***informaatio-
jäsenet***

1.2. Jäsenet

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitossa on varsinaisina jäseninä organisaatioita, jotka ylläpitävät ammattimaisesti toimivia lastenkulttuurikeskuksia. Jäsenet ovat lastenkulttuurikeskuksen omistaja- tai ylläpitäjäyhteisöjä, kuten kuntia, järjestöjä tai muita vastaavia toimijoita, jotka eivät ensisijaisesti tavoittele taloudellista voittoa. Liitolla on vuoden 2022 alusta (tilanne 2.11.2021) **34** varsinaista jäsentä, jotka osallistuvat toimintaan muun muassa liiton sääntömääräisissä kokouksissa, jäsentapaamisissa, työryhmissä ja liiton projekteissa sekä vastaanottavat, tuottavat ja jakavat liiton toimistolta säännöllisesti tietoa valtakunnallisesta lastenkulttuuritoiminnasta. Varsinaisista jäsenistä on kuntaorganisaatioita **17**, ja yhdistys- tai säätiöpohjaisia toimijoita **18**.

Liitolla on lisäksi **18** informaatiojäsentä, jotka eivät osallistu liiton sääntömääräisiin kokouksiin. Informaatiojäsenet saavat liiton toimistolta säännöllisesti tietoa valtakunnallisesta lastenkulttuuritoiminnasta.

Liiton jäsenkeskukset ovat kirjattuna erillisessä liitteessä. (*Liiton jäsenet, liite 2*)

2. LIITON HALLINNOINTI

2.1. Yleistä liiton hallinnoinnista

Keskeisistä asioista kuten toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta päättävät jäsenten sääntömääräiset kokoukset. Asiat valmistelee hallitus, jonka ohjaamana liiton henkilöstö toteuttaa toimintasuunnitelmassa linjattua toimintaa. Henkilöstön esimiehenä toimii toiminnanjohtaja, jonka esimiehenä toimii liiton hallituksen puheenjohtaja.

Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto järjestää vuoden aikana vähintään kaksi varsinaista kokousta, kevät- ja syyskokouksen, joissa käsitellään vähintään sääntömääräiset asiat. Näiden lisäksi liiton jäsenet voidaan kutsua tarvittaessa ylimääräisiin kokouksiin.

2.2. Hallitus

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton hallitukseen kuuluvat yhdistyksen sääntöjen mukaan puheenjohtaja ja 6–8 muuta jäsentä sekä kolme yleisvarajäsentä. Uudet hallituksen jäsenet erovuoroisten tilalle valitaan liiton syyskokouksessa 17.11.2021.

2.3. Työryhmät ja sidosryhmätyöskentely

Liiton toiminnan keskeisiä painopisteitä viedään eteenpäin vuorovaikutuksessa jäsenistön ja kentän merkittävien toimijoiden kanssa. Hallitus nimeää keskuudestaan työvaliokunnan, joka valmistelee hallitukselle asioita. Työvaliokunnan lisäksi tärkeässä roolissa ovat työryhmät, jotka päätetään hallituksen järjestäytymiskokouksessa.

Työryhmiä ovat esimerkiksi:

kansainvälisyystyöryhmä
viestintätyöryhmä
jäsenyystyöryhmä
kestävän kehityksen työryhmä
näyttelytyöryhmä
kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämisryhmä

Työryhmien toiminnassa korostuu jäsenistön kanssa vahvassa vuorovaikutuksessa päivitetty uusi strategia. Tarvittaessa toiminnanjohtaja tai uusi hallitus nimeää erikseen perustettavia työryhmiä.

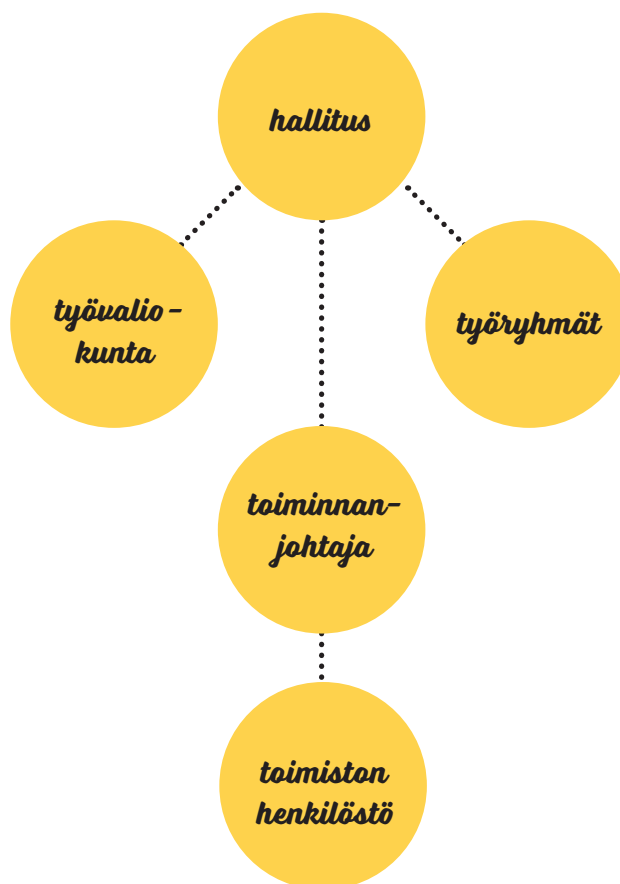
2.4. Toimisto ja henkilöstö

Liiton toimisto sijaitsee Tampereella. Toimiston kokoonpanoon kuuluvat toiminnanjohtaja, hallintosihteeri, koordinaattori, viestintäkoordinaattori, projektikoordinaattori ja Taidetestaajat-toiminnan päällikkö, koordinaattori ja viestinnän suunnittelija. Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen koordinaattori työskentelee Helsingissä Opetushallituksessa Liikkuva koulu -tiimissä.

Toiminnanjohtajan vastuulla on luoda liitolle hyvät suhteet keskeisiin verkostoihin, sidosryhmiin ja jäseniin. Viestintäkoordinaattori vastaa viestinnän kokonaisuudesta, koordinaattori voi kehittää jäsenpalveluja, varainhankintaa ja hankkeita.

Taidetestaajat-toiminnassa toimistolla työskentelevien työsuhteet jatkuvat kesän loppuun 2024. Vaikuttamistyön yhtenä keskeisenä tavoitteena on saada Taidetestaajat jatkuvaksi toiminnaksi.

Työhyvinvoinnista huolehditaan liiton henkilöstön vuotuisella työhyvinvointitoiminnalla. Liitolla on käytettävissä yksityisen opetusalan työehtosopimus, jota noudatetaan soveltaen.

3. TOIMINNAN PAINOPISTEET 2022

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton toiminnan painopisteet 2022

1. Vaikuttaa lastenkulttuurin asemaan ja näkyvyyteen maassamme
2. Edistää yhdenvertaista kulttuurikasvatusta sekä taiteen ja kulttuurin harrastamista
3. Vahvistaa lasten osallisuutta, kulttuurihyvinvointia ja kestävä kehitystä
4. Mahdollistaa maamme vaikuttavimman lastenkulttuurin asiantuntijaverkoston

3.1. Vahva vaikuttamistyö lastenkulttuurin aseman ja näkyvyyden parantamiseksi

Maailmassa vallitsevan poikkeustilan myötä lastenkulttuurin aseman vahvistaminen on entistä tärkeämpää. Liitto tuo julkisessa keskustelussa esiin, että lastenkulttuurin tulee olla osana lasten ja nuorten hyvinvointia koskevissa asiakirjoissa.

Vuonna 2022 keskeisiä lastenkulttuurin toimintaedellytyksiin vaikuttavia yhteiskunnallisia prosesseja ovat Harrastamisen Suomen mallin jatkuminen sekä lapsistrategia 2040.

Taidetestaajat on kehittänyt kulttuurin ja kulttuurin tuottamisen aloja ja nostanut nuoret kohderyhmänä esille. Vuoden 2022 aikana viestitään Taidetestaajat-toiminnan yhteiskunnallisista ulottuvuuksista ja valmistaudutaan jatkamaan toimintaa tulevaisuudessa. Ohjelmassa opitut asiat mm. yleisötyöstä ja kouluyhteistyöstä kehittävät koko toimialaa. Taidetestaajat toimii liiton hanke- ja hallinnointiosaamisen käyntikorttina.

Liiton viestintä on avainroolissa lastenkulttuurin aseman vahvistamisessa.

TAVOITTEET

Laadukkaat lastenkulttuuripalvelut huomataan ja niiden hyvinvointivaikutukset tunnustetaan yhteiskunnan muutosprosesseissa- ja ohjelmissa. Liiton ja sen jäsenten asiantuntija-asema tunnustetaan laajemmin toimintaympäristössä. Liitto tunnetaan alan valtakunnallisena kärkitoimijana Suomessa ja kansainvälisesti.

Kuntien luottamushenkilöt, kansanedustajat ja europarlamentaarit tunnustavat lastenkulttuurin yhteiskunnallisen merkityksen ja toimivat aktiivisesti lastenkulttuurin edistämiseksi.

Lastenkulttuurin näkyvyyden vahvistamiseksi liiton viestinnän tulee olla suunnitelmallista ja seurantaan perustuvaa. Viestintä tavoittaa jatkuvasti suuremman yleisön ja se sitouttaa kohderyhmiä toimintaan.

TOIMENPITEET

Liitto valmistelee lausuntoja sekä kannanottoja ja osallistuu valtakunnallisten työryhmien työskentelyyn. Liitto valmistelee lastenkulttuurin hallitusohjelmataavoitteet seuraaviin eduskuntavaaleihin, ja osallistuu Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestön KULTA ry:n mukana maakuntavaaleihin. Hallitusohjelmataavoitteet on erinomainen vaikuttamismahdollisuus lastenkulttuurin teemojen nostamiseksi kuntatason keskusteluun ja päätöksentekoon. Liitto lähestyy kuntien päättäjiä, kansanedustajia ja europarlamentaari-koita säännöllisesti, jotta he tunnistavat lastenkulttuurin yhteiskunnallisen merkityksen ja huomioivat lastenkulttuurin päätöksenteossa.

Jäseniä kannustetaan osallistumaan alueillaan yhteiskunnan muutoksiin niin kunnan, maakunnan kuin valtakunnan tasolla.

Liitto tekee tiivistä yhteistyötä useiden sidosryhmien ja kumppanien kanssa lastenkulttuurin edistämiseksi ja tunnetuksi tekemiseksi. Osallistutaan mm. KULTA ry:n toimintaan ja yhteiseen kulttuurialan vaikuttamistyöhön. Yhteiskunnallista vaikuttamista tehdään myös Taidekasvatuksen observatorion kanssa.

Tunnustellaan uuden kansallisen lastenkulttuuripolitiikan ohjelmatyön valmistelua opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Taiteen edistämiskeskuksen kanssa.

Toiminnan kehittäminen ja kulttuuripoliittinen vaikuttaminen pohjautuu tilasto-, tutkimus- ja asiantuntijatietoon, ja ajanmukainen argumentointimateriaali on käytössä kaikissa keskuksissa. Toimintavuoden alussa liiton jäsenet ottavat käyttöön uusitun tilastointimallin. Tilastojen jatkuvuuden vuoksi uutta tilastointimallia käytetään ainakin viisi vuotta eteenpäin. Viestinnässä mallinnetaan taiteen tiedotuskeskuksia ja tehdään yhteistyötä taiteen tiedotuskeskusten kanssa, jotta lastenkulttuurista kerättävä tieto on yhdenvertaista muun taiteen kentän kanssa.

Liitto ottaa uusia media- ja verkkoviestinnän työvälineitä ja tapoja käyttöön näkyvyyden edistämiseksi. Viestinnän analytiikkaa parannetaan ja datan avulla liiton viestintää kohdennetaan tehokkaammin. Liiton verkkosivustoa kehitetään sisällöllisesti vastaamaan käyttäjien tiedonhakarpeita. Näkyvyyden lisäämiseksi ja aseman parantamiseksi liitto osallistuu mm. NUORI2022 -tapahtumaan, Valtakunnallisle lastensuojelupäiville, Educaan ja SuomiAreenaan.

Lastenkulttuuripäivää vietetään 15.5 ja Lastenkulttuurin juhla-
viikkoa 9.-15.5.2022. Liitto osallistuu Lapsen oikeuksien kampanjaviikkoon, ja Lapsen oikeuksien päivään 20.11. Tapahtumat ovat lastenkulttuurin kampanjaviikkoja, joiden aikana viestitään aktiivisesti verkostona lastenkulttuurista. Tarkoituksena on tuoda laajasti esiin lastenkulttuurikeskusten ja -ammattilaisten työtä sekä juhlistaa lastenkulttuurin yhteistyötä sekä lasten ja nuorten itse tekemää ja tuottamaa taidetta ja kulttuuria.

Liitolla on edustaja Lastensuojelun Keskusliiton koordinoimassa kansallisessa Lapsen oikeuksien viestinnän yhteistyöverkostossa sekä muissa lapsi- ja perhejärjestöjen verkostoissa (esim. Leikki-päivä, Perheet keskiössä). Osallistutaan aktiivisesti myös muiden liiton jäsentahojen tilaisuuksiin, esimerkiksi Allianssi ja Sivista. Sujuva yhteistyö opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa on vaikuttamistyön edellytys.

3.2. Yhdenvertaisuutta kehittävät hankkeet ja toiminta

Liitto hakee aktiivisesti rahoitusta yhdenvertaisuutta kehittäviin hankkeisiin sekä osallistuu kumppanina hankkeisiin, jotka ovat liiton strategian mukaisia.

TAVOITTEET

Liitto on haluttu kumppani hankkeissa ja toimintavuonna käynnistyy vähintään kaksi uutta hanketta, joissa liitto on koordinaattorina tai kumppanina.

Käynnissä olevat hankkeet viedään loppuun onnistuneesti ja hankesuunnitelmien mukaisesti. Tavoitteet ja toimenpiteet on kerrottu alempana hanke-/toimintakohtaisesti.

Liitto jatkaa OKM:n pohjoismaisen yhteistyön kehittämishankkeen toteuttamista. Vuoden aikana kohdataan pohjoismaisten kumppaneiden kanssa ja suunnitellaan yhteistä hanketta lastenkulttuurin tiimoilta.

TOIMENPITEET

Hankkeita haetaan aktiivisesti. Liiton toimisto arvioi liiton saamat hanke-ehdotukset kriittisesti ja vie esitykset hallitukseen.

Liitto on mukana hakemassa rahoitusta Luova Eurooppa -hankkeeseen, joka kulkee työnimellä "Generation Next: Poets of Today - Voices of Tomorrow". Mikäli hanke saa myönteisen rahoituspäätöksen helmikuussa 2022, hanke käynnistyy kesällä 2022. Pohjoismaisen yhteistyöhankkeen osalta lastenkulttuuritoimijoille tuotetaan kohdennettua sisältöä ja yhteisissä tapaamisissa suunnitellaan yhteishanketta.

Taidetestaajat - Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma

Taidetestaajat-toiminnassa viimeistellään ohjelman viides lukuvuosi, joka on yhteiskunnan poikkeustilasta huolimatta tutustuttanut suomalaisia kahdeksaluokkalaisia taiteeseen. Käynnistetään toiminnan kuudes lukuvuosi. Pyritään vakiinnuttamaan Taidetestaajat-toiminta pysyväksi osaksi suomalaista peruskoulua.

TAVOITTEET

Taidetestaajat tarjoaa taidevierailuja kaikille kahdeksaluokkalaisten tasa-arvoisesti, saavutettavasti ja esteettömästi. Koronapandemian takia ilman vierailua jääneet nykyiset yhdeksäsluokkalaisten saavat korkealaatuisen taide-elämyksen jossain muodossa kevätlukukauden 2022 aikana.

Jokaisen kahdeksaluokkalaisten taidevierailumatka varmistetaan saavuttamalla jälleen lähes 100 %:n ilmoittautumisaste lukuvuodelle 2022–23.

Nuorten palautteenanto-osaaminen vahvistuu ja arviointisovelluksen uudistamisen kautta saamme nuorilta määrällisesti enemmän sekä laadullisesti parempaa ja hedelmällisempää palautetta. Nuoret muodostavat suhteen taiteeseen ja oppivat tärkeitä vuorovaikutus- ja empatiataitoja.

Opettajat saavat työkaluja taidesisältöjen hyödyntämiseksi työssään ja taidevierailut osataan sitoa osaksi koulutyötä. Koulujen taidevierailu- ja muu retkiosaaminen kehittyy. Taidelaitosten osaaminen kouluryhmille suunnattujen sisältöjen ja yleisötyön suhteen lisääntyy.

Hyvät ideat ja käytännöt leviävät erilaisten julkaisujen ja tilaisuuksien kautta koko maahan.

Taidetestaajat-toiminnasta tulee pysyvä osa suomalaista peruskoulua julkisen rahoituksen kautta.

Ohjelman jatkorahoitus lukuvuodelle 2022-23 varmistuu.

TOIMENPITEET

Koordinaattorit jatkavat tiivistä yhteistyötä sekä koulujen että taidelaitosten kanssa konsultoiden heitä mm. koulujen retkiosaimisen sekä taidelaitosten nuorille suuntaaman yleisötyön kehittämisessä.

Kauden 2022–23 taidelaitoshausta tiedottaminen aloitetaan normaalia aiemmin, jotta hakemusmäärät ja niiden laatu saadaan kasvuun.

Toimintaa kehitetään koulujen osalta erityisesti syksyllä 2021 käynnistetyn kehittäjäkouluohjelman puitteissa. Taidelaitosten yhteisten etäkokousten ja webinaarien järjestämistä jatketaan. Lisäksi jatketaan systemaattisesti toteutettuja koulu- ja taidelaitoskyselyitä, joiden tulosten perusteella Taidetestaajat-toimintaa kehitetään edelleen.

Arviointisovelluksen kysymyksiä ja käyttöliittymää uudistetaan. Käyttäjystävällisyyden paranemisen myötä palautteiden määrän toivotaan lisääntyvän. Palautekyselyn rakenteen ja sisällön uudistamisen myötä palautetietojen analysoitavuus ja hyödynnettävyys paranevat.

Ylimääräisen ohjelmahaun puitteissa tilatut poikkeusoloihin sopivat taidekokonaisuudet toteutetaan koronapandemian takia ilman elämystä jääneille nykyisille yhdeksäsluokkalaisille kevätlukukauden 2022 aikana. Valtakunnalliset vierailut ensisijaisesti kansallisiin kohteisiin pääkaupunkiseudulle käynnistetään uudestaan syyslukukaudella 2023, mikäli pandemiatilanne ja rahoitus sen sallivat.

Toiminnan tuloksia ja vaikuttavuutta tutkitaan eri tavoin ja hyviä käytänteitä dokumentointia jatketaan mm. oppaiden, videoiden, sisäisten prosessikuvausten ja muiden julkaisujen muodossa. Tuloksista ja hyvistä käytänteistä viestitään aktiivisesti toimialan sisällä, jotta ne edistäisivät koko toimialan kehittymistä.

Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämishanke

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämishanke jatkuu kesään 2022 asti. Hankkeessa liiton toimisto ja jäsenet tarjoavat osaamista kuntien kulttuuritoiminnan kehittämiseen. Hankkeen päätehtävä on tukea kuntien kulttuuritoimintaa kulttuurikasvatussuunnitelmien edistämiseksi, jotta lapsilla ja nuorilla on yhtäläiset mahdollisuudet kokea laadukasta kulttuurikasvatusta.

TAVOITTEET

Lisätään kulttuurikasvatussuunnitelmien määrää Suomessa.

Jaetaan koko maahan osaamista kulttuurikasvatussuunnitelmi-
en edistämisestä hyödyntämällä aiemmin kulttuurikasvatuksen
kentällä kehitettyjä käytäntöjä ja tietoja erilaisten julkaisujen ja
tilaisuuksien kautta.

Kulttuurikasvatussuunnitelmista tulee pysyvä osa suomalaista
peruskoulua.

Tuotetaan uutta tietoa kulttuurikasvatussuunnitelmista.

TOIMENPITEET

Kunnille, joilla ei vielä ole kulttuurikasvatussuunnitelmaa, tarjo-
taan apua suunnitteluprosessin käynnistämiseen sekä järjestetään
lastenkulttuurin asiantuntijoiden pitämiä koulutuksia ja webinaare-
ja. Koulutuksissa kuntatoimijat pääsevät kehittämään kulttuurikas-
vatusosaamistaan.

Webinaarit ja koulutukset kokoavat yhteen eri kuntatoimijoita
sekä lastenkulttuurin ammattilaisia, ja mahdollistavat osaamisen
jakamisen eri toimijoiden välillä. Webinaareista saavat apua myös
ne kunnat, joilla kulttuurikasvatussuunnitelma jo on. Kulttuurikas-
vatussuunnitelmien edistämishankkeen webinaarit ja koulutukset
jatkuvat vielä kevään 2022 ajan. Webinaareissa aihepiireinä ovat
muun muassa Taidetestaajat, elävä perintö sekä jo olemassa olevan
kulttuurikasvatussuunnitelman päivittäminen. Koulutuksissa
toteutetaan myös esikoululaisille opetussuunnitelmaan linkitetty
taidetyöpaja.

Koulutuksissa hyödynnetään vuonna 2021 päivitettyä kulttuurikas-
vatussuunnitelma.fi-sivuston suunnittelutyökalua.

Kulttuurikasvatussuunnitelma.fi-sivuston suunnittelutyökalua päi-
vitetään ja uudistetaan vastaamaan paremmin nykypäivän tarpeita.

Keväällä 2022 Suomen lastenkulttuurikeskusten liitto tuottaa
selvityksen kulttuurikasvatussuunnitelmien tilanteesta Suomessa.
Selvityksen tietoja hyödynnetään kulttuurikasvatussuunnitelmien
viestinnässä ja markkinoinnissa.

Tietoisuutta kulttuurikasvatussuunnitelmista lisätään esimerkiksi
tapahtumissa, joihin liitto osallistuu tai on järjestämässä.

Harrastamisen Suomen malli

Liitto toimii Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteenä tukien
ja palvellen kuntatoimijoita ja harrastuksen järjestäjiä. Harrasta-
misen Suomen malli lisää lasten ja nuorten harrastusten saavu-
tettavuutta sekä edistää taide- ja kulttuuriharrastusten näkyvyyttä
harrastusten valikoimassa. Suomen mallin myötä lastenkulttuuri-
alan toimijaverkosto vahvistuu.

TAVOITTEET

Harrastamisen Suomen mallin tavoitteena on tukea lasten ja nuor-
ten hyvinvointia mahdollistamalla lapsille ja nuorille mieluisa ja
maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä.

Harrastamisen Suomen malli laajenee yhä useampaan kuntaan.

Harrastamisen Suomen malli vakiinnutetaan pysyväksi toimintamuodoksi kunnissa.

Harrastusvalikoimaa ja tarjontaa järjestetään lasten ja nuorten toiveita kuunnellen. Toimintamalli suunnitellaan, rakennetaan ja ko-keillaan yhdessä kuntien ja harrastuksia tuottavien tahojen kanssa.

TOIMENPITEET

Harrastamisen Suomen mallin yhteyspiste kerää ja jakaa tietoa mallin hyvistä käytänteistä ja haasteista sekä kehittää mallia yhteistyössä opetus- ja kulttuuriministeriön, aluehallintovirastojen sekä laajan kunta ja harrastusverkoston kanssa.

Yhteyspiste tuottaa, päivittää ja jakaa ajankohtaista sisältöä harrastamisensuomenmalli.fi -palvelusivustolle ja muihin viestintäkanaviin. Sivuston päätavoitteena on tukea Harrastamisen Suomen mallissa mukana olevia toimijoita.

Yhteyspiste luo ja kehittää verkostoja, jotka tukevat kuntien ja harrastusten järjestöjen välistä yhteistyötä sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa. Koordinaattori auttaa kuntia löytämään harrastusten järjestäjät lasten ja nuorten toivoimiin harrastuksiin.

Kestävän kehityksen hanke

Kestävä kehitys on lastenkulttuurin toimijoille tärkeä aihe niin lasten ja nuorten vuoksi kuin myös oman toiminnan ympäristövaikutusten vuoksi. Suomen lastenkulttuurikeskusten liitossa toimii kestävän kehityksen työryhmä, joka toimii hankkeen ohjausryhmänä. Lastenkulttuurin toimijat kaipaavat konkreettisia neuvoja, kuinka omaa toimintaa voi pienin askelin kehittää kestävästi niin sisällöissä kuin tuotannossakin. Liiton Kestävän kehityksen hanke vastaa näihin toiveisiin.

TAVOITTEET

Kestävän kehityksen hanke jatkuu toimintavuonna. Hankkeessa tuotetun Lastenkulttuurin kestävän kehityksen oppaan ja verkkosivun myötä kestävä kehitys näkyy selvemmin yhä useamman lastenkulttuurikeskuksen ja lastenkulttuurin ammattilaisen toiminnassa.

TOIMENPITEET

Kestävän kehityksen opasta ja muuta verkkosivun materiaalia markkinoidaan muun muassa Educa-messuilla sekä uutiskirjeissä.

Lastenkulttuurin toimijoille järjestetään työpaja kestävästä kehityksestä ja hankkeesta viestitään liiton kanavissa.

Youth learning through Arts -Erasmus+ -strateginen kumppanuushanke

Youth learning through Arts -hanke yhdistää taidelähtöiset menetelmät nuorisotyöhön ja tuo luovan sektorin työkaluksi nuorisotyöntekijöille, jotka käsittelevät erilaisia nuorille tärkeitä aiheita ja kysymyksiä yhdessä nuorten kanssa. Hankkeen aikana nuorisotyöntekijät oppivat taidekasvattajilta ja toisinpäin. Nuorisojärjestö-

ylta

jen ja nuorten kanssa oppimisen lisäksi hankkeessa opitaan eri taidemuodoista. Suomessa fokuksessa on ympäristötaide, Sloveniassa improvisaatio ja Puolassa syvennyttään saavutettavuuteen.

TAVOITTEET

Hanke viedään suunnitelmien mukaan loppuun yhteistyössä hankekumppaneiden kanssa.

Hankkeessa tuotetaan kolme menetelmäopasta, jotka lopulta yhdistyvät yhdeksi e-kirjaksi.

TOIMENPITEET

Hankekumppanit järjestävät sovitut koulutusjaksot ja työpajat Sloveniassa ja Puolassa. Hankekokonaisuus esitellään Brysselissä järjestettävässä seminaarissa syksyllä 2022. Hankkeen menetelmäoppaat yhdistetään e-kirjaksi. Hankkeen etenemisestä viestitään liiton ja hankekumppaneiden viestintäkanavissa.

Pohjoismainen lastenkulttuurin yhteistyöhanke

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama pohjoismainen lastenkulttuurin yhteistyöhanke jatkuu kesään 2022 asti. Hankkeessa järjestetään pohjoismaisia webinaareja ja hankkeen partnerit kokoontuvat valmistelemaan yhteistä hanketta.

TAVOITTEET

Jaetaan maiden parhaita käytäntöjä pohjoismaissa. Lisätään pohjoismaista yhteistyötä ja käynnistetään pysyvä verkostoyhteistyö.

Valmistellaan toimijoiden kanssa yhteinen kehittämishanke.

TOIMENPITEET

Järjestetään lastenkulttuurin asiantuntijoiden pitämiä webinaareja, joissa toimijat pääsevät kertomaan eri pohjoismaiden erityispiirteistä ja osaamisesta.

Webinaarit kokoavat yhteen lastenkulttuurin ammattilaisia, ja mahdollistavat osaamisen jakamisen eri toimijoiden välillä.

Keväällä ja kesällä 2022 hankkeen partnerit kokoontuvat suunnittelemaan yhteishanketta.

Viestimme pohjoismaisen lastenkulttuuritoiminnan osaamista eurooppalaisissa verkostoissa.

3.3. Lasten osallisuuden, kulttuurihyvinvoinnin ja alan kestävä kehityksen vahvistaminen

Kulttuurihyvinvointi, lasten ja nuorten osallisuus sekä kestävä kehitys ovat yhteiskunnan tarpeista nousseita teemoja, joita lastenkulttuurialan on tuettava.

Lastenkulttuurin muodot ja tavat toteuttaa sisältöjä ovat monipuolistuneet. Virtuaalinen ja digitaalinen maailma on luonut uusia tekemisen malleja ja rikastuttanut taiteen ja kulttuurin ilmaisua. Lasten ja nuorten osallisuus ja näkyminen yhteiskunnassa on saanut entistä suuremman merkityksen lastenkulttuurin toimin-

takentässä. Kansainvälinen Suomi on yhä moninaisempi erilaisten kieli- ja kulttuuriryhmien kautta, joka asettaa lastenkulttuurikentän uudistumiselle paljon mahdollisuuksia ja sen mukana haasteita.

Opetus- ja kulttuuriministeriön kulttuuripolitiikan strategiasa 2025 todetaan, että julkisesti tuetuilla kulttuuripalveluilla on tulevaisuudessakin oltava laajan kansanosan kannatus ja niiden tulee aidosti puhutella kansalaisia. Tämä tarkoittaa sitä, että lasten ja nuorten tulee kasvaa osallisiksi kulttuuriin ja löytää sen piiristä itseään puhuttelevia ilmiöitä. Juuri tämä on lastenkulttuurikeskusten intressi: madaltaa kynnystä taiteen äärelle ja luoda siltoja lasten ja nuorten elämän ja kulttuurin ilmenemismuotojen välille.

TAVOITTEET

Lasten ja nuorten oma ääni saadaan kuuluviin liiton ja liiton jäsenen viestintäkanavissa. Edistetään myös lasten ja nuorten osallisuutta yhteiskunnassa ylipäätään.

Kestävä kehitys huomioidaan aiempaa enemmän lastenkulttuurin toiminnassa.

TOIMENPITEET

Jäsenorganisaatioissa edistetään teemoja lastenkulttuurin käytännön työssä ja parhaat käytännöt jaetaan jäsentapaamisissa.

Osallisuus on teemana Valtakunnallisessa lastenkulttuurifoorumissa 2022.

Kestävän kehityksen hankkeen tuloksia tuodaan esiin verkostolle ja muille toimijoille.

3.4 Toimiva verkosto – kehittyvä lastenkulttuuri

Liitto (jäsenet + liiton toimisto) muodostaa yhteistyössä lastenkulttuurin toimintaedellytyksiä tukevan asiantuntijaverkoston, jonka yhteisenä päämääränä on taata jokaiselle lapselle ja nuorelle kulttuuriset oikeudet kaikkialla Suomessa.

TAVOITE

Yhteistyö jäsenten kesken on toimivaa sekä kollegiaalinen apu ja tuki luonteva osa toimintaa. Jäsenet osallistuvat aktiivisesti viestintään ja vaikuttamistyöhön. Liiton toimisto tunnistaa ja nostaa esiin jäsenten tuottamaa asiantuntijatietoa ja viestii sitä valtakunnallisesti ulospäin. Verkostoon kuulumisen tukee jäsenen edellytyksiä toimia vaikuttavasti lastenkulttuurikentällä.

Lastenkulttuurialan kehittämisessä onnistumisen määrittää verkoston tekemä yhteistyö – yhdessä olemme enemmän.

TOIMENPITEET

Liitto kokoaa jäsenet yhteen ja mahdollistaa yhteisen keskustelun, yhdessä kehittämisen ja yhdessä vaikuttamisen. Jäsenet työskentelevät työ- ja teemaryhmissä lastenkulttuurin edistämiseksi sekä verkostoituvat keskenään tuottaen sisältöjä ja hankkeita yhdessä. Verkoston toimintakenttää ovat lastenkulttuurin sisällöllistä kehittämistä ja yhteistyötä edistävät hankkeet. Omistajuus näissä

hankkeissa voi olla joko jäsenten keskinen tai yhteinen liiton kanssa. Kumppaneita voivat olla myös liiton ulkopuoliset toimijat.

Liiton jäsenmäärän ja toiminnan kasvaessa sisäisen viestinnän toimivuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Sisäistä viestintää kehitetään yhdessä viestintätyöryhmän kanssa sekä suoralla palautteen keräämisellä jäseniltä. Verkoston toimintaa tuetaan jäsentapaamisten ja koulutusten avulla. Jäsenten työ- ja teemaryhmät edistävät lastenkulttuurin verkostoitumista ja kehittämistä. Verkoston toiminnassa edistetään lapsilähtöisyyttä, lasten kuulemistä, osallisuutta ja saavutettavuutta.

Toimintavuonna järjestetään kaksi isoa ja merkittävää verkostoitumis- ja koulutustapahtumaa, Kevätpäivät 2022 huhtikuussa Seinäjoella Lastenkulttuurikeskus Louhimon toimesta ja Valtakunnallinen lastenkulttuurifoorumi marraskuussa.

3.4.1. Osaamisen jakaminen

Jäsenet ja liiton toimisto muodostavat lastenkulttuurin toimintaedellytyksiä tukevan asiantuntijaverkoston. Liiton jäsenistö koostuu lastenkulttuurin ammattilaisista, joiden päivittäinen työ lasten ja nuorten kanssa on laadukasta ja lapsilähtöistä. On koko lastenkulttuurin verkoston etu, että osaamista jaetaan alan ammattilaisten kesken ja osaamisen kehittämistä myös tuetaan. Verkoston vuoropuhelua edistetään säännöllisillä tapaamisilla ja yhteishankkeisiin kannustetaan.

TAVOITTEET

Lastenkulttuuriverkoston välinen sekä liiton toimiston ja jäsenkeskusten välinen vuorovaikutus on aktiivista.

Taidetestaajat-toiminnan opit on sisäistetty jäsenorganisaatioissa ja huomioidaan kulttuurikasvatussuunnitelmien toteuttamisessa sekä monipuolisessa kulttuurilaitosten kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Laatukäsikirja ja lastenkulttuurikeskusten tuottamat menetelmäopit ovat lastenkulttuurin ammattilaisten tuntemia materiaaleja ja ne ovat laajasti kasvattajien, opettajien ja ohjaajien käytössä.

Liiton hankkeissa hyödynnetään jäsenkeskusten laajaa osaamista ja jaetaan parhaita käytäntöjä koko verkostolle.

TOIMENPITEET

Liitto jakaa tietoa jäsentensä osaamisesta, yhteistyömuodoista ja kansainvälisestä työstä. Tietoa käytetään aktiivisesti liiton toiminnan kehittämisessä.

Jäseniä kannustetaan tekemään yhteishankkeita ja jakamaan tietoa toisilleen alan innovaatioista ja kehittämistoimista. Jäsenten välistä vuoropuhelua, osaamisen jakamista ja lastenkulttuurialan kehittämistä pidetään yllä säännöllisillä sähköisillä tapaamisilla, joita järjestetään vuoden aikana 4-6 kertaa ajankohtaisten ja jäsenlähtöisten teemojen ympärillä. Tapaamisiin kutsutaan tapauskohtaisesti myös muita toimijoita liiton jäsenten lisäksi. Myös liiton sääntömääräisten kokousten yhteydessä jäsenille järjestetään verkostoitumistapaamisia.

Jäsenten henkilöstö pitää liiton tukemana aktiivisesti yhteyttä toisiinsa myös sosiaalisen median kanaviin luoduilla keskustelualustoilla, kuten Facebook-ryhmässä ”Lastenkulttuurin duunarit”.

Jäseniltä kootaan palautetta säännöllisesti esimerkiksi toteuttamalla jäsenkyselyjä ja heitä kuullaan myös esimerkiksi koulutustarpeisiin liittyen.

Lastenkulttuurin menetelmäoppaita ja materiaaleja markkinoidaan ja niiden tietokantaa lastenkulttuuri.fi -sivustolla kehitetään käytettävyydeltään paremmaksi. Uusien oppaiden osalta järjestetään materiaalien keruu, jossa keskuksat voivat lähettää liiton tietoon tuottamiaan opetus- ja ohjausmateriaaleja. Myös lastenkulttuurin keskinäistä näyttely-yhteistyötä edistetään ja liiton sivuille koottua tietopankkia kiertävistä näyttelyistä päivitetään.

Hallitus määrittelee vuoropuhelussa jäsenten kanssa lastenkulttuurin käsitteet ammattimaisen toiminnan tueksi, ja viestii näistä selkeästi jäsenistölle.

Lastenkulttuurin laatukäsikirja päivitetään ja käännetään ruotsiksi sekä englanniksi.

Liiton palvelulupausta tarkennetaan strategian laatimisen yhteydessä vastaamaan jäsenistön nykyisiä tarpeita ja liiton koordinaattori ottaa vastuulleen jäsenyhteistyön ja -verkoston kehittämisen.

3.4.2. Kansainvälinen lastenkulttuuri

Jäsenet ovat esittäneet toiveita liiton kansainvälisestä yhteistyöstä ja näkyvyydestä. Tähän palautteeseen on vastattu niin toimimalla eri yhteistyöverkostoissa ja kansainvälisissä kattojärjestöissä kuin koordinoimalla Erasmus+ -kumppanuushanketta ja tätä työtä tullaan jatkamaan myös toimintavuonna. Liiton toiminnanjohtaja Aleksi Valta toimii ENO-verkoston hallituksessa vuodesta 2022 alkaen.

TAVOITTEET

Liitto nähdään osaavana kansainvälisten hankkeiden koordinaattorina ja hankekumppanina, ja hankkeiden avulla lastenkulttuurin asiaa edistetään kansainvälisesti.

Liitto toimii aktiivisesti kansainvälisissä verkostoissa sekä kattojärjestöissä nostaen esiin suomalaisen lastenkulttuurin parhaita käytäntöjä.

Jäsenet kokevat liiton kansainvälisen työn hyödylliseksi.

TOIMENPITEET

Haetaan mukaan kansainvälisiin hankkeisiin, jotka edistävät lastenkulttuuria (esim. Luova Eurooppa) ja toteutetaan onnistuneesti hankerahoituksen saaneet hankkeet (esim. Youth learning through Arts -Erasmus+ -strateginen kumppanuushanke).

Osallistutaan jäsenenä European Network of Cultural Centers:n (ENCC) toimintaan. Osallistutaan ENO-verkoston toimintaan Suomen Observatorion ja European Network of Cultural Centers-järjestön tilaisuuksiin jäsenenä mahdollisuuksien mukaan.

Viestitään jäsenille säännöllisesti kansainvälisestä yhteistyöstä ja toteutetaan kansainvälisyysteemaisia jäsentapaamisia. Informoidaan jäseniä valmisteilla olevista eurooppalaisista hankkeista.

Kehitetään toimintamalli, jolla liiton ja jäsenten kansainväliset verkostot ja kokemukset saadaan jaettua ja hyödynnettyä jäsenistölle.

Jatketaan lastenkulttuurin englanninkielisiä uutiskirjeitä, joita julkaistaan 3-5 kertaa vuodessa.

Jatketaan keskustelua Euroopan kulttuuripääkaupungiksi 2026 hakeneiden kaupunkien kanssa lastenkulttuurin sisältöjen ja yhteishankkeen edistämiseksi.

4. LASTENKULTTUURIN RESURSSIT

Resurssien riittävyys niin liiton toimistossa kuin sen jäsenkeskuksissa on kriittisen tärkeää lastenkulttuurialan kasvamiselle, toiminnan kehittämiseksi ja alan ammattilaisten työllistymiselle. Ilman riittäviä resursseja yhdenvertainen ja saavutettava lastenkulttuuri ei toteudu maassamme.

Lastenkulttuurille on saatu valtion budjettiin kahdeksan miljoonan euron lisärahoitus vuosille 2020-23, jonka turvin alaa pystytään kehittämään. Huolena kuitenkin on, että opetus- ja kulttuuriministeriön säästösuunnitelmat vesittävät kehitystoiminnan. Kuntien kulttuurilain kirjaukset tukevat lastenkulttuurikeskusten toimintaa.

Merkittävin osa liiton taloudellisesta resurssista koostuu Taidetestaajat-toimintaan saadusta avustuksesta Suomen Kulttuurirahastolta, Svenska Kulturfondenilta ja opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

4.1. Liiton resurssien kasvattaminen ja vakiinnuttaminen

TAVOITTEET

Valtion yleisavustus kasvaa ja rahoitus vakiintuu.

Etsitään ja hyödynnetään uusia rahoituskanavia ja tulonhankinnan mahdollisuuksia. Varainhankinnan toimenpiteet alkavat tuottaa tuloja.

Toimintavuonna valmistuvat jäsenyysskategoriat ja jäsenmaksut mahdollistavat liiton omavastuuosuuden kasvattamisen.

Taidetestaajien rahoitus lukuvuodelle 2022-23 varmistuu. Harrastamisen Suomen mallin yhteyspisteen rahoitus varmistuu hallitusohjelman loppuun.

TOIMENPITEET

Lastenkulttuurin ja liiton rahoituksen kasvattamiseen vaikutetaan muun muassa sidosryhmien kanssa.

Liiton käynnistämiä varainhankinnan toimenpiteitä jatketaan. Yksityishenkilöiltä pyydetään lahjoituksia tasa-arvoisemman ja saavutettavamman lastenkulttuurin edistämiseen, ja heille kerrotaan mahdollisuudesta testamentata. Yrityksille tarjotaan mahdollisuutta yritys yhteistyöhön sekä lahjoittamiseen.

Liiton jäsenyysohjelmaa valmistelee liiton jäsenyyksiä. Kartoitetaan mahdollisuudet kasvattaa liiton omavastuuosuutta uusilla jäsenkategorioilla.

Hankemahdollisuuksia kartoitetaan systemaattisesti ja hankkeita haetaan sopivien hakumahdollisuuksien löytyttyä.

Taidetestaajat-toiminnan rahoituksen jatkumisesta neuvotellaan nykyisten ja mahdollisten tulevien rahoittajien kanssa. Taidetestaajien osalta vaikutetaan pidemmän aikavälin suunnitelmaan, jotta toiminta voisi jatkua.

4.2. Jäsenten resurssit ja voimavarat

TAVOITTEET

Yleinen tietous lastenkulttuurikeskuksista ja kulttuurikasvatussuunnitelmista kasvaa.

Liiton jäsenten rahoitus kasvaa, eri alueilla toimiville keskuksille syntyy alueen tarpeisiin vastaavia rahoitusmalleja. Lastenkulttuuri-toimijoiden mahdollisuudet osallistua monialaisiin yhteistyöhankkeisiin ja -prosesseihin lisääntyvät ja hankkeiden ennakoitavuus paranee.

Liiton jäsenkriteerit ovat selkeät ja pohjautuvat liiton tehtävään sekä kentän tuntemukseen.

TOIMENPITEET

Kuntia, ministeriöitä, säätiöitä, muita kansallisia rahoittajia sekä EU-rahoittajia lähestytään ja lisätään tietoutta lastenkulttuurikeskusten toiminnasta.

Jäsenkriteerit uudistetaan jäsenyystyöryhmän toimesta. Jäsenistön osallistuminen liiton työhön määritellään, mahdollistetaan ja tehdään läpinäkyväksi. Jäsenetujen ja kaikkien jäsenyysmuotojen rooleja selkeytetään ja ne viedään kirjalliseen muotoon.

5. TALOUS

Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton tulot muodostuvat opetus- ja kulttuuriministeriön yleisavustuksesta, ministeriön erityisavustuksista (Pohjoismaisen lastenkulttuurin yhteistyö ja Kulttuurikasvatussuunnitelmien kehittämishanke), Erasmus+ strategisesta kumppanuushankkeesta ja Kestävän kehityksen hankkeesta. Suomen Kulttuuri-rahaston, Svenska Kulturfondenin ja opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä Taidetestaajat-toiminnan rahoituksesta tulee suurin tulo-osuus. Näiden lisäksi jäsenmaksut, varainhankinnan toimenpiteet sekä Tampereen kaupungin tilatuki muodostavat tulopuolen. Vuoden 2021 jäsenmaksut olivat 450 euroa varsinaisilta jäseniltä ja 50 euroa informaatiojäseniltä. Vuoden 2022 jäsenmaksut vahvistaa syyskokous 17.11.2021.

Menot muodostuvat ennen kaikkea henkilöstökustannuksista, palveluiden ostoista, viestinnän kuluista, jäsentilaisuuksista sekä hallinnointikuluista.

Talouden hoidosta vastaa viime kädessä liiton hallitus, ja käytännön taloudenhoidon toimenpiteet toteuttaa toiminnanjohtaja hallituksen linjausten mukaan apunaan hallintosihteeri. Taidetestaajat-toiminnan päälliköllä on vastuu ohjelman taloudesta, ja hallintosihteeri vastaa käytännön taloushallinnon toimenpiteistä.

(Suunnitelma liiton taloudesta vuonna 2022, Talousarvio, liite 3)